

CNV-analyse **effecten nieuw financieringsstelsel kinderopvang op aantal kindplaatsen en wachttijden**

Tekort kindplaatsen

Door het nieuwe financieringsstelsel voor kinderopvang dreigt er een tekort van zo'n 33.400 personeelsleden in de kinderopvangsector in 2034.¹ Dit personeelstekort leidt tot een tekort aan kindplaatsen: voor 275.000 kinderen is er straks geen plek in de kinderopvang te vinden.

Berekening tekort aan kindplaatsen

De berekening van het totale tekort aan kindplaatsen hangt onder andere af van de verhouding in personeelstekorten tussen kinderdagverblijven (KDV) en buitenschoolse opvang (BSO).² De gemiddelde wachttijden bij KDV zijn namelijk 7% langer dan bij BSO, maar een BSO kan per medewerker meer kinderen opvangen dan een KDV. Gebruik makend van de leeftijdsverdeling in de kinderopvang en de rekenregels voor het aantal kinderen per medewerker, volgt dat KDV 6 en BSO 10 kinderen per medewerker opvangen.³ Een personeelstekort in de BSO leidt dus tot langere wachttijden dan een even groot personeelstekort in de KDV.

Deze berekeningen samen indiceren dat 60% van het personeelstekort bij de BSO ligt. In 2034 is dat een tekort van 20.000 medewerkers. Hierdoor ontstaat een tekort van 200.000 kindplaatsen op BSO's.

De andere 40% van het personeelstekort ligt bij de KDV: er wordt een personeelstekort van 13.400

1 <https://prognosemodelzw.nl/dashboard/stories-dashboard/kinderopvang--ko->

2 <https://www.wachttijdenkinderopvang.nl>

3 <https://www.1ratio.nl/bkr/#/rekenregels>

medewerkers in 2034 voorspeld. Afhankelijk van het soort kinderdagverblijf zal dit tot verschillende effecten op het aantal kindplaatsen leiden.

Zo is er opvang voor alle leeftijden (verticaal) of opvang specifiek voor bepaalde leeftijden (horizontaal). De horizontale opvang vormt zo'n 65% van de kinderdagverblijven.⁴ Horizontale groepen bestaan vaak uit diverse leeftijdsgroepen, maar voor deze berekening is gekozen voor babygroepen (0-2) en peutergroepen (2-4). Babygroepen hebben gemiddeld 4 kinderen per medewerker. Bij peutergroepen is de wettelijke eis maximaal 8 kinderen per medewerker. Het aantal horizontale baby- en peutergroepen ligt ongeveer gelijk. Dit volgt uit het aantal kinderen van de leeftijdsgroepen vergeleken met aantal benodigde personeelsleden. Bij verticale groepen is de opvang gemiddeld 5 kinderen per medewerker.⁵ Kijkend naar de huidige verdeling van deze soorten kinderdagverblijven leidt dit tot een tekort aan 75.000 kindplaatsen op kinderdagverblijven.

In totaal komt het tekort aan kindplaatsen bij deze berekening uit op 275.000 plaatsen, waarvan 200.000 BSO en 75.000 KDV.

De berekening van het effect van het personeelstekort op het aantal kindplaatsen kan getoetst worden door te kijken naar het aantal kinderen dat nu wordt opgevangen met het huidige aantal medewerkers in verhouding tot het verwachte tekort aan medewerkers in 2034.

Op dit moment worden er 1.050.000 kinderen opgevangen (kindplaatsen) door 126.400 medewerkers.⁶ Het toekomstige personeelstekort is 33.400 medewerkers: 26,5% van 126.400. 26,5% van 1.050.000 kindplaatsen leidt tot een tekort van 275.000 kindplaatsen. Uit deze controleberekening volgt dus ook een tekort van 275.000 kindplaatsen.

Effect op wachttijden

Het tekort aan 275.000 kindplaatsen heeft invloed op minstens 380.000 ouders, volgend uit een berekening met betrekking tot het aantal één- en tweeoudergezinnen in combinatie met het aantal kinderen per gezin.⁷ Ouders met meer kinderen kunnen mogelijk meer kinderen op de wachtlijst hebben. Dit hoeft niet automatisch te betekenen dat deze 380.000 ouders niet kunnen werken, maar het tekort aan kindplaatsen zal stevig bijdragen aan toenemende wachttijden voor kinderopvang.

Het rapport van de 'Wachttijdenmonitor' geeft aan dat er in 2023 gemiddeld een wachttijd was van 2,2 maanden.⁸ Het personeelstekort stijgt van 5800 nu naar 33.400 in 2034 en wordt daarmee dus 6 keer zo groot. De verwachte wachttijd zal hiermee tot 13 maanden oplopen. In minder stedelijke gebieden zelfs richting de 18 maanden.

Het gegeven dat sommige ouders wél direct gebruik kunnen maken van kinderopvang drukt het gemiddelde naar beneden. 18% van ouders moet echter langer dan 3 maanden wachten voordat ze gebruik kunnen maken van kinderopvang. Voor 4% van de ouders is dit zelfs nu al langer dan een jaar. Hier zou de wachttijd dus kunnen oplopen tot (in theorie) meer dan 6 jaar. Welke groep vooral geraakt gaat worden tot het oplopende tekort is moeilijk te voorspellen. De extreme wachttijd zal waarschijnlijk afschrikken, waardoor deze mogelijk minder hoog oploopt. Tegelijkertijd zijn dit juist de plekken waar de problemen met personeelstekorten nu al plaatsvinden. Het groeiende personeelstekort zal hier dan ook minder makkelijk aangepakt kunnen worden.

Samengevat

- Een personeelstekort van 20.000 medewerkers in BSO's in 2034. Dit leidt tot een tekort aan 200.000 kindplaatsen.
- Een personeelstekort van 13.400 medewerkers in kinderdagverblijven in 2034. Dit leidt tot een tekort aan 75.000 kindplaatsen.
- Totaal tekort aan kindplaatsen van 275.000 in 2034.
- 380.000 ouders op de wachtlijsten.
- De gemiddelde wachttijd loopt op naar 13 maanden.

4 <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/10/27/rapportage-personeelstekort-bij-voorschoolse-educatie> en <https://www.monitorlkk.nl/path/toimg.php?id=4406>

5 https://www.monitorlkk.nl/path/toimg.php?id=3743&image=rapport_baby_opvang_finaleversie_10_09_20.pdf

6 <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2024/29/azw-aantal-kinderen-met-kinderopvang-leeftijd-en-type-2015-2023>

7 <https://www.nji.nl/cijfers/gezinnen>

8 <https://open.overheid.nl/documenten/e9f14fe5-4391-40c5-be4d-39d5465e9ae2/file>